

possler, postler, der sich zu allerlei geringen arbeiten gebrauchen lässt; posseln, posteln, pöseln, pöscheln, kleine arbeiten verrichten. Im kanton Appenzell ist e' possle, ein kleiner knabe. In einer st. Emeraner klosterrechnung v. 1345. heisst der letzte knecht eines bauhofes der pozchnecht. — Lexer: „pâsel'n, kleine arbeiten verrichten, mit der arbeit nicht weiter kommen, nichts ausrichten, pâslar, der so etwas thut, pâslarei, pâslach, eine solche arbeit.“ Grimm v slovarji II. 264. govori: „bossel, mediastinus, hausknecht; aschenpossel, was sonst aschenputtel; bosseler haustrampel, buszler, bochse-lierer, bossellierer, sudler.“ On te besede izpeljuje ali iz: bochen, pochen, schlagen, ali iz: boszen, tundere. — Da bi naša beseda: posel sama na sebi ne bila slovanska, ne dvomi nihče, toda ali v pomenu: dienstbote nij pomešana z nemščino? — če celó morda nemška nij iz slovanščine? kajti znano je, da so nemški jezikoslovci navadno preslabi slavisti. Miklošič, lexicon 641. pravi: „*посѣлъ* locum tenens, legatus; ministerium, negotium; nsl. posel minister, negotium; poslovati servire Spang.; croat. posal ministerium, negotium; čech. poselnice, poselkyně; nsrb. pošol, apostolus.“ — To reč je treba tudi še dobro preiskati.

25) Dîrendaj, dîdeldaj, dideldájček. — Morda sem posebno jaz kriv, da se je beseda „dir in dej“ sèm ter tam začela rabiti v književnem jezici, in zato je tudi moja dolžnost, da razložim njen izvor in odkrito povem, da sem jo napak izpeljeval iz: „dir“ (lauf) — odrastli ljudje časi pravijo otrokom: „mir! če ne, bo dir!“ to je, bode treba bežati — in iz: „dēj“, handlung, „strsl. *дѣй* m. actus, historia, auctor; poljski: dzieje.“ Mikl. lex. Tudi v gorénjesrbskem bereš: „dyrdomdej, rauschendes vergnügen, dyrdomdejkom, dyradyratom, dyralala, laute des jodelns.“ Pfuhl. — Vendar je vse to nedomače. — Bavarski: „der dirdendei, diradei, dirdledei, dirmadei, dermentei, dirdumdei, dirtmedei, dilmedei, 1) grober zeug, halb aus flachs, halb aus wolle; vergleiche den gewürfelten „tartan“ der Bergschotten, woraus ihr kilt gemacht wird: Robes faictes par grant maistrise — de baulx draps de soye ou de laine — d'escarlade, de tyretaine. (Jean de Meun.) 2) Gemisch aus sommerkorn und gerste; 3) jedes gemisch.“ Schmeller I. 394. — „Dirdendei m., ein halb wollenes, halb leinenes zeug, schott. tartan, franz. tiretaine.“ Grimm II. 1184. — Beseda „dîrendaj“ torej najprvo znači zmešano tkanino, potem drugo zmes in zmešnjavo, a (pri nas in gorénjih Srbih) tudi hrup. Na Dolénjskem dideldaj še imenujejo: gemisch aus sommerkorn und gerste: „dideldaj, pa kruh od zdolaj.“ Od zmési je beseda pri nas preskočila na mešajočo stvar: dideldájček, to je, trktálo, s katerim se meša kislá voda z vinom. — Iz tega se vidi, kako nevarna je vsaka besedna izpeljava, če nij na zgodovinskeji podlogi; kajti nektare imajo čisto nedolžno, domače lice, pa so vendar tujega začetka. Tako po Dolénjskem križevnik imenujejo srajčico, ktero kum ali kuma otroku pošlje nekaj časa po krstu, ali pa kaj novcev namesti nje. — Koroško-nemški: „krös'npfat, das mit bändern gezierte hemdchen, welches die kinder während der taufe am leibe haben (mhd. chrëseme, krisem, d. i. chrisma).“ Lexer 24. — Bavarski: „das „chrisam- (kresen-, kresen-, krisen-, christen-) hemed, 1) kar pri Lexerji; 2) hie und da jenes hemdchen, das der tãufing als geschenk erhält.“ Schmeller II. 395. — Neko zél (veronica beccabunga) imenujejo bobóvnik, ruski: ibúnka, Dal V. 629., oboje iz nemškega: „bachbunge, veronica beccabunga, entstellt in: bachbohne.“ Grimm I. 1061.

26) Goljuf. Friedrich Diez v svojej knjigi: etymologisches wörterbuch der romanischen sprachen I. 196. 197. piše: „it. gaglioffo, sp. gallofo, schelm, taugenichts, landstreicher, henneg. galoufe, wallon. galofa, gaioufe, fresser; sp. gallofa, stück bettelbrot, chw. gaglioffa, lomb. gajoffa, lomb. gajoffa, schleppsack (bettelsack?) Nach Covarruvias zusammengesetz aus: galli offa, almosen, das man in den klöstern den nach s. Jago pilgernden Franzosen reichte. Die erklärang hat den anstrich einer etymologischen erfindung, allein das wörterbuch zeigt wirklich diese bedeutung.“

Dovolj za zdaj o teh rečéh.

Slovansko slovstvo.

* Gosp. Lovoslav Belar, učitelj na mestni glavni šoli pri sv. Jakobu v Ljubljani in organist pri imenovani mestni fari, je zložil napeve za vse dele sv. maše. — Ker je gospod Belar po svoji muzikalni izurjenosti dosti znan (pri izdavi nekdanje „Cecilije“ in pri izbirkí Vavkenovih napevov se je vspešno udeleževal), zato njegovo delo z dobro vestjo vsem prijatlom cerkvene godbe priporočamo. — Cena tej maši je 40 kr. in dobiva se pri izdatelju ali pa vredništvu „Učiteljskega Tovarša.“

* *Dragoljub*. List zabaven i poučan začne v Zagrebu izhajati ob novem letu 1867. Obsegal bode povesti i pripovedke posebno iz jugoslovenskega in v obče slovanskega življenja, izbrane pesmi, potopise, životopise znamenitejih ljudi, poročila v novih umotvorih, iznajdbah itd. Neslanih šal i lakrdij se bode „Dragoljub“ ogibal, in zmirom postopal na čednem lepoznanstem polji. Skrbelo bode v vsem vredništvu, da se med Hrvati, Srbi in Slovenci vkrépi bratinska sloga; za to, i ker bode „Dragoljub“ našim Slovincem i Slovenkam, ki želijo se polagoma učiti hrvaškega jezika, vrlo pripayno berilo, priporočamo ga živo vsem rodoljubom našim. Izhajal bo „Dragoljub“ vsak teden enkrat; cena mu bo za celo leto po pošti 5 fl., za pol leta 2 fl. 50 kr. Naročnino prejema vsaka pošta in vredništvo v Zagrebu, se ve, da franko.

* *Lire Sionske*, ki jo v Pragi izdaja gosp. France Grbec, zvezek XI. za mesec november je prišel na svetlo; tedaj je izdatelj mož beseda, kakor je obljubil, in kmalu pride na svetlo zvezek XII., potem pa vsi, po viharjih okolščinah letošnjega poletja zaostali zvezki, da tako dobó naročniki lepo dovršeno „Liro“ za letošnje leto.

Tristogodišnjica Nikole Zrinjskega v Zagrebu.

Iz Zagreba 28. novembra.

(Dalje.)

V stolni cerkvi je sam kardinal Haulik služil véliko mašo, in kanonik Pavlešić govoril s posebno za to napravljenega odra o našem junaku in o narodnosti; ob enem so imeli v ta isti namen službo božjo protestanti in židovi.

Po tem so naši slovenski národní zastopniki šli v pohode k škupu Strossmajer-u in vélikemu županu Kukuljeviću. Presvetli škup sprejel jih je prirčno, in kar čujemo o vsem tem, dohod Slovencev ne bo ostal brez važnih javnih nasledkov. Preprijazen je bil tudi sprejem njih pri gosp. vélikem županu.

Popoldan predstavili so se zagrebški Slovenci našim prvakom, in dr. Bleiweis je v svojem odgovoru naglaševal posebno to, da Slovenci, kateri živijo po Hrvaskem, niso brez zaslug za lepo vzajemnost, ktera se čedalje bolj razvija med Slovenci in Hrvati.